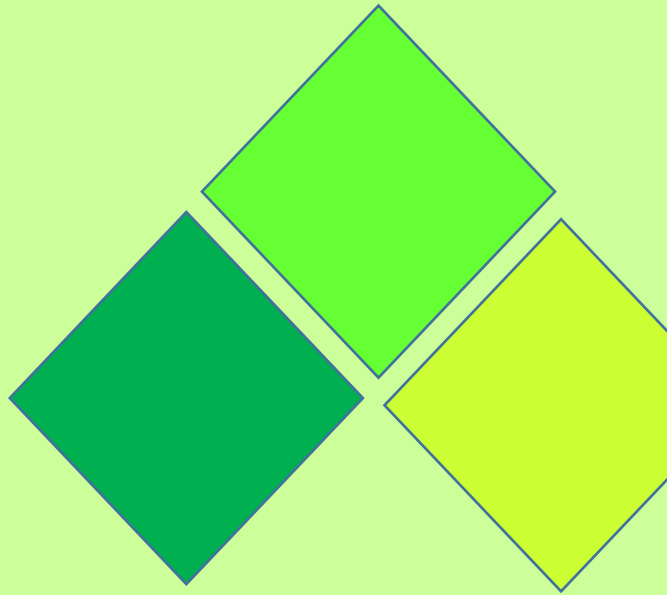

การเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม

Co – Creation Learning

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม

Co – Creation Learning

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม

Co – Creation Learning

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

พิมพ์เผยแพร่ ตุลาคม 2563

แหล่งเผยแพร่ ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร

และ www.curriculumandlearning.com

พิมพ์ที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร

ลิขสิทธิ์ หนังสือเล่มนี้ไม่มีลิขสิทธิ์ จัดพิมพ์เพื่อการใช้ประโยชน์

ทางหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา

และส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และการแบ่งปัน

คำนำ

หนังสือ “การเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม: Co - Creation Learning” เล่มนี้ เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางและวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากพอสมควร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สารบัญ

1. บทนำ	1
2. ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม	1
3. ขั้นตอนการเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม	2
4. บทบาทผู้สอนใน Co-Creation Learning	8
5. บทสรุป	10
บรรณานุกรม	11

การเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม

Co – Creation Learning

1. บทนำ

โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้การเรียนรู้ต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลง จากการเรียนรู้แบบต้นๆ เรียนผ่านๆ ที่ทำให้ไม่เกิดการรู้จริง รู้ชัด ปฏิบัติไม่ได้ มาเป็นการเรียนรู้แบบรู้จริง รู้ชัด ปฏิบัติได้ เป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการเรียนรู้ในปัจจุบัน และหากต้องการพัฒนาผู้เรียนไปสู่สังคมนวัตกรรมในอนาคต จำเป็นต้องเร่งพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนตั้งแต่ววันนี้

2. ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation Skills) เป็นทักษะเชิงประยุกต์ที่ต้องใช้การคิดอย่างหลากหลาย เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดประเมินค่า การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น อีกทั้งยังต้องใช้ความรู้เชิงลึก

(Deep Knowledge) คือ **รู้จริง รู้ชัด ปฏิบัติได้** ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงกับบริบทตามหลัก **“ภูมิสังคม”** พัฒนาไปสู่**แนวคิดของนวัตกรรม** (Innovation Idea) จากนั้นจึงใช้ทักษะการทำงานร่วมกันเป็น**ทีมการเรียนรู้สร้างสรรค์** (Creative Team Learning) เพื่อแปลงแนวคิด (Idea) ให้เป็นความจริง นั่นคือ นวัตกรรม เรียกแนวคิดนี้ว่า **“การเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์ นวัตกรรม”** (Co – Creation Learning) ที่สามารถตอบโจทย์ ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในโลกอนาคต

3. ขั้นตอนการเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม

Co – Creation Learning หรือการเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์ นวัตกรรม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือ **Active Learning** วิธีการหนึ่ง โดยผู้สอนใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณลักษณะการเป็น **บุคคลแห่งการเรียนรู้** นิสัยใฝ่เรียนรู้ และนิสัยรักการปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นรากฐานของการสร้างสรรค์นวัตกรรม และความเป็น**นวัตกรรม** โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ **5 ขั้นตอน** ดังนี้

- 1) กระตุ้นความสนใจสร้างสรรค์นวัตกรรม
- 2) วิเคราะห์ สังเคราะห์ ก่อกำเนิด Idea
- 3) แสวงหาเครือข่ายความร่วมมือ
- 4) ร่วมกันพัฒนา นวัตกรรม
- 5) ขยายผลและแบ่งปัน

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจสร้างสรรค์นวัตกรรม

เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด**ความสนใจ**ที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรมใดๆ ที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นรอบตัวซึ่งอาจเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศ หรือโลก

จากนั้นผู้เรียน**สืบค้น**ข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาสร้างสรรค์นวัตกรรมจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ หรืออาจเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ สังเคราะห์ ก่อกำเนิด Idea

เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียน**วิเคราะห์ความต้องการ**นวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมาย (Demand side) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิด**ความเข้าใจเชิงลึก (Deep understanding)** ว่านวัตกรรมลักษณะใดที่จะสามารถตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้

จากนั้นผู้เรียน**สังเคราะห์**ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เป็น**แนวคิด (Idea)** ของนวัตกรรมที่ต้องการพัฒนาขึ้น ซึ่ง **Idea** เป็นองค์ประกอบสำคัญของนวัตกรรม ที่จะนำไปสู่หลักการ วัตถุประสงค์ และเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรม

นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องวิเคราะห์ความเป็นไปได้และ **ปัจจัยสนับสนุน**ความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรมคืออะไรอีกด้วยซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือสร้างสรรค์นวัตกรรม (Co-Creation)

จากนั้นผู้เรียนนำเสนอแนวคิดของนวัตกรรมกับผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน และปรับแนวคิดให้ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ ในการทำให้เกิดขึ้นจริง

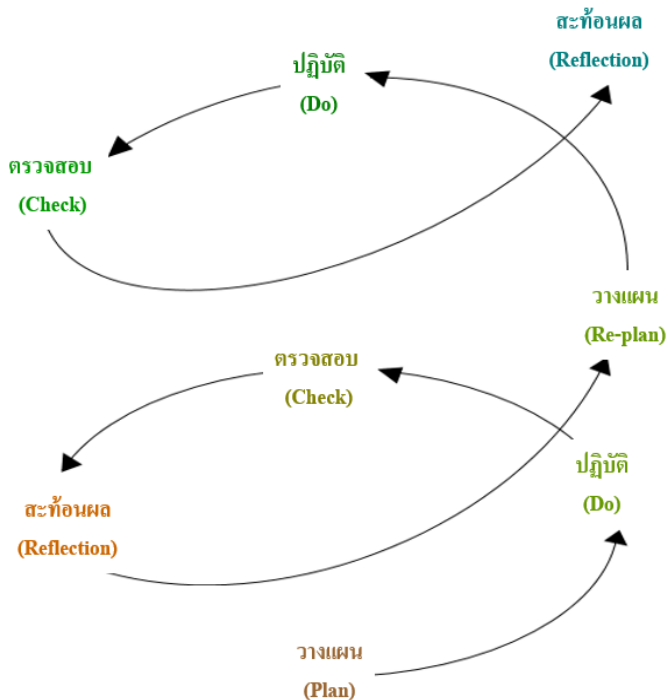
ขั้นที่ 3 แสวงหาเครือข่ายความร่วมมือ

เป็นการให้ผู้เรียนแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนานวัตกรรมกับบุคคลอื่นที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม (Co-Creation) ซึ่งอาจจะเป็นความร่วมมือกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนต่างชั้นเรียน ผู้เชี่ยวชาญในชุมชน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในอาชีพต่างๆ

จากนั้นผู้เรียนสื่อสารแนวคิดของนวัตกรรมกับบุคคลเหล่านั้นด้วยวิธีการและช่องทางต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ และปรับปรุงแนวคิดของนวัตกรรมร่วมกันก่อนที่จะร่วมกันพัฒนานวัตกรรมต่อไป

ขั้นที่ 4 ร่วมกันพัฒนานวัตกรรม

เป็นการร่วมกันพัฒนานวัตกรรมระหว่างผู้เรียน และเครือข่ายความร่วมมือ ตามวงจร PDCR คือ วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) สะท้อนคิดและปรับปรุง (Reflect) โดยวงจร PDCR เป็นวงจรการพัฒนานวัตกรรมที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันไป

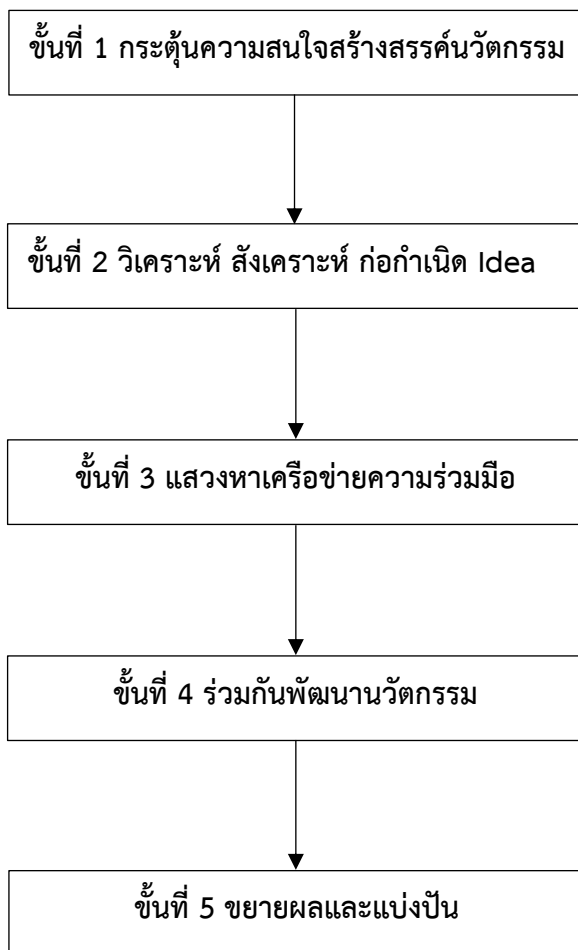
ภาพประกอบ 1 วงจร PDCR

ขั้นที่ 5 ขยายผลและแบ่งปัน

เป็นการนำนวัตกรรมที่พัฒนาได้แล้วไปใช้ประโยชน์
ในสถานการณ์จริง หรือในบริบทอื่นๆ ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
การต่อยอดนวัตกรรมและการแบ่งปันนวัตกรรมที่ช่วยให้เกิดการ
พัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

รายละเอียดการดำเนินการแต่ละขั้นตอนตั้งแต่ขั้นที่ 1-5 ผู้สอน
สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมระดับความสามารถ
ของผู้เรียน ตลอดจนสภาพ “ภูมิสังคม” ของแต่ละสถานศึกษา
และชั้นเรียน

นอกจากนี้ผู้สอนควรสร้าง Growth mindset ให้ผู้เรียนตระหนัก
อยู่ตลอดเวลาว่า “นวัตกรรม” อาจเป็นสิ่งที่ใหม่ทั้งหมด หรือใหม่เพียง
บางส่วนก็ได้ และอาจจะใหม่ในบริบทใดบริบทหนึ่งก็ได้ จุดเน้นของการ
จัดการเรียนรู้ อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) มากกว่า
ผลผลิตหรือ Product ของนวัตกรรม

ภาพประกอบ 2 กระบวนการเรียนรู้ Co - Creation Learning

4. บทบาทผู้สอนใน Co-Creation Learning

1. กระตุ้นความอยากรู้อยากทำของผู้เรียน

ความอยากรู้อยากทำเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้สอนอาจใช้การเล่าเรื่อง การใช้สื่อ การพาผู้เรียนไปในแหล่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้นความอยากรู้อยากทำของผู้เรียนได้ตามบริบท

2. เสริมสร้างคุณลักษณะการแสวงหาสิ่งที่ดีกว่า

คุณลักษณะการแสวงหาสิ่งที่ดีกว่า (Find the Better) เป็นจิตินวัตกรรม (Innovator mind) หรือเป็นความคิดของคนที่จะเป็นนวัตกรรม ที่มีมักจะตั้งคำถามว่า “มีอะไรที่ดีกว่านี้อีกหรือไม่” ซึ่งจะเป็นคำถามเริ่มต้นของการสร้างสรรค์นวัตกรรม

3. เปิดโอกาสให้คิด มากกว่าการสอนให้เชื่อตาม

การเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนใช้ความคิดและจินตนาการจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมองเห็นภาพนวัตกรรมล่วงหน้า ตลอดจนมองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น หากสามารถพัฒนานวัตกรรมนั้นได้สำเร็จ ช่วยทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์หรือภาพอนาคตอย่างชัดเจน เป็นทิศทางของการพัฒนานวัตกรรม

4. อำนาจความสะอาดในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

การสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนเป็นกระบวนการที่ต้องมีการวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข อีกทั้งยังต้องใช้กระบวนการคิดขั้นสูงหลายประการ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการให้การส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ การให้คำแนะนำ คำชี้แนะ และอาจจะต้องเข้าไปเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมร่วมกับผู้เรียนอีกด้วย

5. ประเมินตามสภาพจริง เน้นการประเมินกระบวนการเรียนรู้

การประเมินตามสภาพจริงเป็นหัวใจสำคัญของการตรวจสอบทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน ที่ผู้สอนใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการและกิจกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการตัดสินผู้เรียน

5. บทสรุป

การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
ในอนาคตที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทำให้
ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างแท้จริง
การเรียนรู้แบบร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม (Co-Creation Learning)
เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการสร้างสรรค์
นวัตกรรมที่เชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคลอื่นอย่างหลากหลาย
เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพในอนาคต

บรรณานุกรม

Bovill, C. (2019). *Co-creation in learning and teaching: the case for a whole-class approach in higher education*. Retrieved October 2, 2020, from <https://link.springer.com/article/10.1007/s10734-019-00453-w>

การเรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม (Co-Creation Learning)
เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม
ที่เชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคลอื่นอย่างหลากหลาย
เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพในอนาคต

